

Kunstner, musiker, entreprenør hele livet

Tanker omkring kunstneriske uddannelser, om livslang læring og om nødvendigheden af en god portion entreprenørvirksomhed.

Af Hanne Boel

Sanger, komponist, Professor i sang ved

Rytmask Musikkonservatorium

Dette essay beskæftiger sig med dele af de udfordringer der er omkring kunstuddannelse og at leve som kunstner og undervise som kunstner. Hvilken rolle spiller vi som undervisere af unge kunstnere i en kunststart i rivende udvikling? . Hvad er det for et liv, jeg er med til at uddanne til? Hvad vil det sige at udvikle sig som kunstner igennem mange år? Hvad er det for udfordringer jeg har stået med og står med i dag? Og er en uddannelse fra en kunstnerisk institution en fordel frem for at være autodidakt og gå i "livets skole"?

Mit forholdsvis nye liv som underviser på Rytmask Musikkonservatorium giver pludselig anledning til mange refleksioner omkring det at leve som udøvende kunstner et helt liv. Som underviser konfronteres jeg med studerendes nysgerrighed overfor min karriere som den er forløbet indtil nu. Samtidig giver arbejdet med de unge kunstnere "på vej" mig stor anledning til tanker omkring deres fremtid. Hvad er det for et liv, jeg er med til at uddanne til? Hvad vil det sige at udvikle sig som kunstner igennem mange år? Hvad er det for udfordringer jeg har stået med og står med i dag?

At opretholde en karriere har for mig krævet – og kræver i høj grad stadigvæk – en vilje til konstant udvikling, til nysgerrighed, til læring. Det kræver en evne til at genopfinde mig selv igen og igen og at være min egen entreprenør, der kan visionere / finde på projekter, iværksætte dem og efterfølgende reflektere over processen, så eventuelle fejl kan minimeres i næste projekt.

Jeg er selv uddannet fra et musikkonservatorium som Almen Musikpædagog og er derfor ikke direkte uddannet til et liv som udøver.

Med den erfaring jeg har i dag, kan jeg til en vis grad se, hvilke fag og inputs jeg kunne have haft glæde af at få som ung under uddannelse. Arbejdsmetoder og strukturer, der måske havde lettet dele af mit liv som udøvende og skabende kunstner og entreprenør.

Samtidig stiller jeg ofte mig selv følgende spørgsmål: Kan en ung kunstner med klare visioner og et allerede veludviklet personligt kunstnerisk udtryk undgå at blive tæmmet og kæmmet og hæmmet til halvkedelig mainstream på en kunstnerisk uddannelsesinstitution?

Direkte adspurgt hører jeg ofte en indre djævelsk stemme svare, nej! Alligevel står jeg op hver dag optændt af overbevisningen om at det kan lade sig gøre! Og tager glad både til og fra arbejde på Rytmask Musikkonservatorium

Fordi en kunstnerisk uddannelsesinstitution er et unikt centrum for netværk for en ung kunstner. Netværk som kan vise sig brugbart gennem en hel karriere. Og fordi jeg tror på, at vi kan danne et kreativt "væksthus", hvor hensynet til den enkelte studerendes udvikling og respekten for sammes unikke udtryk er i højsædet. Hvor det er muligt at favne den unge studerende på det 'niveau' af menneskelig og kunstnerisk modenhed, hvor vedkommende er; hvor der kan udfordres, provokeres, ansføres til refleksion; hvor fiaskoer og fejlslag er en naturlig del af enhver udviklingsproces og ikke et kunstnerisk drab! Hvor der kan forberedes til det arbejdsliv, der følger efter endt uddannelse, og hvor det faktum, at uddannelsen varer 3-5 år, giver netop den rummelighed der kræves for at arbejde seriøst og tålmodigt med den enkelte studerende hen imod øget modenhed – både menneskeligt og kunstnerisk.

I dette "væksthus" kan vi "gartnere", os lærere og vejledere med egne erfaringer fra det at være kunstner, dele ud af vores viden og give faglig støtte og udfordring.

Rytmask musik er en kunstart uden facitlister, den unikke "stemme" og originalitet er det vigtigste. Derfor er det så væsentligt, at vi som lærere og vejledere tager udgangspunkt i den enkelte studerendes eget "råstof".

Derfor mener jeg det er vigtigt med undervisning i kunstnerisk projektarbejde, udvikling af strukturer og metoder, øvelse i refleksion, øvelse i at tage ansvar for sit kunstneriske ståsted og sin egen karriere. Og det kan gøre en forskel på livet efter endt uddannelse i forhold til et autodidakt udviklingsforløb udenfor en uddannelsesinstitution. Og jeg hævder, at den kunstneriske uddannelsesinstitution rent faktisk gør en mærkbar eller forhåbentlig hørbar forskel, så det generelle niveau for kunstarten højnes og kvaliteten øges.

Og så bliver svaret på mit spørgsmål netop et ja. Vi kan som erfarne kunstneriske vejledere gøre en stor forskel for de unge i vore institutionelle rammer. Rammer giver frihed og muligheder, hvis de forvaltes ansvarligt.